

man muligvis være kommen til at tage de smaa Købstadejendomme med; men jeg hører jo af det ærede 4de Medlem for 7de Kreds (Rottbøll), at han vilde anse det for urigtigt at blande dem ind i Forhandlingerne om det foreliggende Lovforslag. At jeg før, da jeg tog Ordet, var fuldstændig klar paa, at Købstædernes Markjorder falde ind under de samme Bestemmelser som Ejendomme paa Landet, mener jeg ikke, jeg behøver at sige til det ærede Medlem for 2den Kreds (J. C. Sørensen), men jeg talte netop om selve Købstæderne og henstillede, om der ikke kunde være lige saa megen Rimelighed for at give den mindre Husejer i en lille By som Mariager en Statsgaranti som den mindre Husejer i Byer som f. Eks. Odder og Hammel.

H. J. Nielsen: Jeg skal kun ganske kort anbefale Lovforslaget. Det forekommer mig aldeles uomtvisteligt, at mellem de mange forskellige Maader, man har at laane Penge paa, er Kreditforeningerne den bedste. Det har desværre været noget, som Folk i Almindelighed og maaske ikke mindst Husmændene ikke have haft tilstrækkeligt Øje for. Dersom dette Lovforslags Fremkomst foruden at forbedre selve Kreditforeningsforholdene, kunde tjene til at vække lidt Opmærksomhed for disse, saa vilde det ikke være af Vejen, og jeg skal derfor give Forslaget min bedste Anbefaling. Jeg tror heller ikke, der kan være noget videre til Hinder for, selv set fra Samfundets Side, at vedtage det. De Begunstigelser, som hjemles derved, f. Eks. Statsgarantien, er man jo enig om, meget vanskelig ville komme til at betyde noget for Staten. Det er i Folketinget af det ærede Medlem for Thisted (N. Andersen) og flere andre Medlemmer udtalt, at der neppe vil kunne være Tale om, at denne Garanti vil blive effektiv. Derfor mener jeg ikke, der kan være noget i Vejen for at lade dette Lovforslag nyde Fremme uden videre, altsaa uden at lade det komme i Udvalg. Naturligvis kan det siges, at der ogsaa er andre Klasser af Befolkningen, der kunde have lige saa megen Ret til at faa saadanne Begunstigelser som dem, der her er Tale om. Dette kom det ærede 2det Medlem for 9de Kreds (la Cour) jo noget ind paa, men det skal jeg ikke udtale mig nærmere om. Jeg skal kun sige, at naar man nu over for de mindre Landejendomsbesiddere gaar med til at udvide Begunstigelserne, forekommer

det mig, at der er en ganske særlig Grund dertil. Det ærede Medlem sagde, at de Folk, der have de smaa Landejendomme, have lettest ved at bestaa. Det kan være, det skal jeg ikke sige noget imod, men paa den anden Side vil jeg paastaa, at det, at de have lettest ved at bestaa, ikke er begrundet i, at Konjunkturerne ere dem saa meget gunstigere end andre, men det beror snarere paa deres personlige Egen-skaber. Ganske vist vil jeg ikke fremhæve dem fremfor andre Samfundsklasser, men jeg vil dog mene, det med Rette kan paastaa, at der gøres et stort og ihærdigt Arbejde fra Husmændenes Side, et Arbejde, som det vistnok vil være vanskeligt at finde noget Sidestykke til andetsteds. Jeg vil ikke prise dem derfor, thi det er Forholdene, der have gjort, at de have været nødte dertil, men man maa paa den anden Side ikke glemme, at til Trods for, at det er saaledas, danse de ingenlunde paa Roser. Husmændene maa tværtimod i Forhold til de fleste andre Samfundsklasser arbejde haardt for det daglige Brød. Naar det er blevet sagt, at Husmændene dog egentlig have det ret godt, har jeg plejet at svare: Ja saamænd, de klage ikke, og det priser jeg dem for. Men man kan jo foretage et lille Eksperiment — det har jeg gjort adskillige Gange, naar denne Tale blev for nærgaaende — og sige til dem, der mene, at Husmændene i Grunden sidde bedre i det end andre Samfundsklasser, at de, der høre til disse, jo kunne bytte med Husmændene. Det have de Folk aldrig været tilbøjelige til, saa det er jo dog muligt, at der er en Smule Forskel alligevel. Det er ganske rigtigt, som det er blevet sagt, at dette er en Undtagelseslov, men det er en Undtagelseslov af den Slags, som jeg tror, Samfundet vil være godt tjent med, idet den er lige saavel til Samfundets som til den enkeltes Gavn.

Naar Spørgsmaalet om de store Ejendomme skal drages med ind i Behandlingen, er jeg bange for, at det bliver for stort et Læs for Husmændene at trække. Et saa stort Læs kunde de dog vist ikke have med paa Slæbetovet. De to Ting bør sikkert holdes ude fra hinanden. Skønt der maaske kan være noget at rette i Loven, hvad adskillige ærede Medlemmer jo have slaaet paa, mener jeg dog, at Forslaget er saa kort og simpelt, at det vil kunne fremmes uden at komme i Udvalg. Jeg skal derfor anbefale det foreliggende Forslag til Vedtagelse.